

Отже, С.Русова, розробляючи концепцію дошкільної освіти та вимоги до «нової школи» України, заклала актуальні і на сьогоднішній день ідеї єдності і неперервності навчання і виховання особистості.

Література

1. Савченко О.Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти / О.Я. Савченко // Дошкільне виховання. – 2000. – № 11. – С. 4-5.
2. Русова С. Вибрані педагогічні твори / С.Русова. – К. : Освіта, 1996. – 304 с.

УДК372.4.032:373.31.71

В.І.КОБАЛЬ, А.І.ІСАК
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІКОВОЇ ДИНАМІКИ СФОРМОВАНOSTІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ БАЗОВИХ КОМПОНЕНТІВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Питання формування здорового способу життя зумовлена надзвичайною актуальністю проблеми індивідуального і суспільного здоров'я в останній чверті ХХ та на початку ХХІ сторіччя, а також особливим соціальним значенням стану здоров'я молоді як найбільш перспективної частини суспільства, що розбудовуватиме майбутнє.

У кризовому соціумі перехідного періоду України загальноосвітня школа і сім'я найбільш пристосовані для координації механізмів, зусиль, технологій, програм, методик взаємодії соціальних інститутів суспільства в реалізації національної доктрини збереження та вдосконалення здоров'я підростаючого покоління України.

Дослідження вікової динаміки сформованості в учнів Приборжавської ЗОШ І-ІІІ ступенів Іршавського району базових компонентів здорового способу життя здійснювалося нами у період проходження педагогічної практики на основі анкети закритого типу «Здоров'я дітей і підлітків — особистісно-соціальна цінність» [138, 139, 140]. Зазначена анкета була структурована таким чином, що включала низку питань, які систематизувалися в конкретні форми свідомого ставлення молодших школярів до здоров'я та стилю здорового способу життя в мотиваційно-потребнісному, когнітивному, афективному, аксіологічному та праксіологічному аспектах. У процесі анкетного дослідження в повному обсязі були враховані рекомендації Гутмана Б. [141].

Вивчення причинності позитивної та негативної динаміки у ставленні молодших школярів до систематичних занять фізкультурно-оздоровчою роботою є основним підходом до визначення й подальшого уточнення мети та завдань як концептуальної моделі взаємодії соціальних інститутів суспільства, так і технологічних моделей формування здоров'я та здорового способу життя.

Отримані результати дослідження були систематизовані, і результатом систематизації кількісних і якісних параметрів стали чітко визначені, сформульовані компоненти свідомого та мотивованого ставлення молодших школярів до здорового способу життя як до особистісно-соціальної цінності, а саме:

- мотиваційно-потребнісний компонент здорового способу життя охоплює оптимістичний світогляд, оптимальний рівень соціокультурної толерантності; систему соціальних мотивів у сфері формування здоров'я та здорового способу життя людини, креативне ставлення до педагогічних, психологічних, соціальних процесів у вищезазначеній сфері, систему особистісно та соціально обумовлених потреб, які виражають соціальну сутність цього явища (потреба в систематичних заняттях, пошуку додаткової інформації про здоров'я та здоровий спосіб життя; потреба в профілактиці шкідливих звичок; потреба в удосконаленні фізичної та психолого-емоційної регуляції; стійкий інтерес до сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій, програм, методик);

- когнітивний компонент включає: наявність в учнів стабільних знань, умінь і навичок відносно формування здорового способу життя людини; знань, умінь і навичок у галузі фізичного виховання, валеології, гігієни, спортивної підготовки, національних традицій в означеній сфері, знань у галузі формування здоров'я та безпеки життєдіяльності; наявність додаткової інформації у сфері міжнародного досвіду оздоровлення людини та формування культури здоров'я; профілактики шкідливих звичок;

- аксіологічний компонент охоплює: сформованість в учнів системи соціально спрямованого ціннісного ставлення до духовних та матеріальних засобів у формуванні здорового способу життя; здатність учнів реально та об'єктивно оцінювати свої фізичні, психоемоційні та інтелектуальні можливості; розуміння здоров'я й фізичної досконалості людини як практичної соціальної, особистісної, національної, етичної та загальнолюдської цінності;

- праксіологічний компонент охоплює: систему практичних умінь і навичок відносно формування учнями цілей та завдань у галузі фізкультурно-оздоровчої роботи, формування здорового способу життя; профілактики шкідливих звичок; фізичного та інтелектуального самовдосконалення; систему вмінь і навичок самоконтролю учнями стану свого здоров'я, функціональних можливостей; практичне застосування школярами правил, умов здорового способу життя;

- афективний компонент включає: здатність дітей та підлітків отримувати задоволення від систематичних занять спортом, фізкультурою, процедурами загартування тіла; радість та задоволення від спілкування з однолітками в умовах формування здорового способу життя, фізичного виховання, змагань, туристичних походів; наявність в учнів позитивних сподівань на майбутнє, позитивна «Я-концепція».

Оцінка кожного компонента в його елементарній структурі здійснюється на основі спеціальної шкали оцінок за 12-бальною системою, яка адаптована до умов навчального процесу загальноосвітніх шкіл.

Література

1. Гендін А.М., Ільїн О.І. Методологічні основи дослідження стану факторів розвитку фізичної культури і здорового способу життя учнів загальноосвітніх шкіл / А.М.Гендін, О.І.Ільїн. – К., 1997. – 65 с.

2. Литвин-Кіндратюк С., Кіндратюк Б. Народознавство та організація здорового способу життя школярів : Монографія /С.Литвин-Кіндратюк, Б.Кіндратюк. – Івано-Франківськ, 1997. – 279 с.

3. Годик М.А., Бальсевич В.К., Тимошенко В.Н. Система общеевропейских тестов для оценки физического состояния человека / М.А.Годик, В.К.Бальсевич, В.Н.Тимошенко // Теория и практика физической культуры. – 1994. – №5.-6. – С. 24–32.

УДК 373.31.062:305-055.1/3

М.В.КОБАЛЬ
Карпатський інститут підприємництва
М.В.БРОШНЯК
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДМІННОСТІ У ЗАСВОЄННІ ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ ХЛОПЧИКАМИ ТА ДІВЧАТКАМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ СІМ'Ї І ШКОЛИ

Важливим завданням сучасної школи є створення сприятливого освітнього творчо-розвивального середовища на засадах особистісно-орієнтованого підходу та дитиноцентризму, де кожна дитина відчуватиме позитивний, оптимістичний стиль шкільного життя, його привабливість, динамічність тощо [1].

Провідним інститутом гендерної соціалізації молодших школярів є початкова школа, це період остаточного «цементування» підвалин психічної діяльності людини, від якості яких залежить подальша доля її самореалізації в майбутньому. Гендерна соціалізація дитини охоплює коло питань, пов'язаних з присвоєнням нею статево-рольових норм, приписів, прийнятих у навколишньому соціальному довіллі щодо поведінки чоловіків та жінок. Саме молодший шкільний вік є фундаментом накопичення таких знань, як рівність, паритетність, однаковість, формування гендерних компетентностей у хлопчиків та дівчаток тощо [2].

Забезпечення впровадження гендерного підходу у початкову школу передбачає створення розвивально-виховного та соціально-емоційного середовища на гуманістичних засадах, рівноцінності прав та можливостях обох статей, діалогічну та інтерактивну взаємодію у тріаді «вчителі-учні-батьки», особистісно-орієнтований підхід.

Вчені (І.Бех, Т.Говорун, Д.Дороніна, Т. Голованова, Н.Городнова, О.Кікінежді, В.Кравець, І.Кон, С.Максименко, О.Луценко, Н.Павлущенко, О.Каменська, А.Мудрик, О.Савченко, Л.Штильова, О.Сухомлинська та ін.) вважають, що впровадження гендерного підходу спрямоване, в першу чергу, на розвиток особистісного потенціалу дитини та є передумовою формування гендерної культури молодших школярів.

Чільне місце у формуванні статево-рольової позиції та соціалізації поведінки дитини належить сім'ї. Саме вона відіграє основну роль у соціалізації сексуальності людини, у прищепленні культури міжстатевих взаємин. Кожен день родинного життя знайомить дитину з великою різноманітністю взірців і форм поведінки представників обох статей – слів, міміки, жестів, вчинків і манер трудової діяльності, взаємин, оцінних орієнтирів, установок тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>